

Република Србија
Министарство заштите животне средине

11070 Нови Београд
ул.Омладинских бригада 1

Предмет: Захтев за одлучивање о потреби процене утицаја Пројекта вађења речног наноса на експлоатационом пољу уз десну обалу реке Велике Мораве, на приближној стационажи од km 155+240 до km 155+510, на подручју КО Трешњевица, у општини Параћин.

На основу члана 8. Закона о процени утицаја на животну средину („Сл.гл.РС“ 135/04) и члана 2. Правилника о садржини захтева о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину („Сл.гл.РС“ 69/05), подносим захтев за одлучивање о потреби процене утицаја **„Пројекта вађења речног наноса на експлоатационом пољу уз десну обалу реке Велике Мораве, на приближној стационажи од km 155+240 до km 155+510, по Генералном пројекту уређења Велике Мораве, од ушћа у Дунав до састава Западне и Јужне Мораве, на подручју КО Трешњевица, у општини Параћин“.**

ПРЕДУЗЕЋЕ
„ТРАНСКОП“ Параћин

Директор: Горан Радисављевић
ул. Шумадијска бб 35250 Параћин
035/568 362

ЗАХТЕВ

за одлучивање о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину пројекта:

Параћин 4.6.2018.године

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

ПОДАЦИ УЗ ЗАХТЕВ ЗА ОДЛУЧИВАЊЕ О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ
УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. ПОДАЦИ О НОСИОЦУ ПРОЈЕКТА

1.	Назив фирме	Друштво за промет и услуге „ТРАНСКОП“ Параћин
	Скраћени назив	„ТРАНСКОП“
2.	Адреса и седиште	ул.Шумадијска бб, Параћин
3.	Број телефона	035/568-362
4.	Број факса	
5.	E-mail	
6.	Порески идентификациони број	100876564
7.	Матични број	07698372
8.	Шифра делатности	
9.	Банка и број текућег рачуна	
10.	Број потврде и извршеном евидентирању за ПДВ	
11.	Регистар привредних субјеката	
12.	Овлашћено лице/контакт особа	Директор: Горан Радисављевић

2. ОПИС ЛОКАЦИЈЕ

Зона експлоатације налази се на делу тока реке Велике Мораве, између друмског моста у Чепуру (6км низводно од моста), на путу Параћин-Варварин и железничког моста у Ћуприји на железничкој прузи Београд-Ниш. Експлоатационо поље налази се у кориту за малу воду и представља спруд ближе десној обали, на к.п.бр.860, 861/1, 864, 865, 867/9, 919/3, 918/4, 916 и 915 све у КО Трешњевица, општина Параћин. Предметни спруд одређен је стационом од км. 155+240 до км. 155+510 по Генералном пројекту уређења Велике Мораве, од ушћа у Дунав до састава Западне и Јужне Мораве

Површина експлоатационог поља износи 7.500,00m², и налази се у поседу ЈВП „СРБИЈАВОДЕ“ Београд, са којим подносилац захтева регулисао закуп водног земљишта.

Експлоатационо поље је одређено почетном и завршном координатом стационаже, и то:

	Y	X
1.)	7 527 519.17	4 858 723.36
2.)	7 527 485.40	4 858 709.13

Слив Јужне и Западне Мораве, од којих настаје Велика Морава, а нарочито сливови притока Велике Мораве, је са израженим подужним падом што доводи до јаке ерозије проузроковану већим брзинама. Еродирани материјал транспортује се у облику наноса, који се преноси и обликује из горњих токова, низводно. Корито у доњем току Велике Мораве формирано је у алувијалном материјалу, који је по природи формиран од некохерентног невезивог материјала.

Обале, пошто су формиране од некохерентног материјала, нестабилне су те долази до њиховог оштећења, рушења и сталног мењања тока. Стално мењање тока производи стварање кривудаваог корита са израженим меандрима.

На овим деоницама долази до еродирања конкавних обала и стварања спрудова на конвексним обалама. Еродирани материјал-нанос, таложи се у зони ушћа у Велику Мораву, што је случај са nanoшењем материјала реке Црнице у Велику Мораву, у чијој непосредној близини се налази и предметна локација.

На самом ушћу реке Црнице услед исталожавања вученог и суспендованог наноса, а као последица смањења брзина и вучних сила у минор корито реке Велике Мораве, дошло је до стварања острва. Острво-експлоатационо поље, својим постојањем веома ремети режим тока Велике Мораве делећи га на два дела и стварајући паралелни ток.

Локација спруда налази се уз десну десну обалу реке Велике Мораве, на месту званом „Трешњевачко острво“ и представља спруд на конвексном делу обале, чијим уклањањем би се поправио режим течења. Од регулационих радова, који су изведени у ранијем периоду су, регулација у зони мостова како би се ток усмерио у профилу Варваринског, Чепурског и Ћупријског железничког и друмског моста. Урађен је деснообални насип на реци Великој Морави од ушћа Црнице до железничког моста и друмског моста у Ћуприји.

Супротна конкавна обала заштићена је каменим набачајем депонованог на самој косини леве обале минор корита.

Пристапни пут локацији за експлоатацију, која је предмет захтева, повезана је квалитетним насутим путем, у дужини од око 4,5 км., са погоном за прераду шљунка и производњу бетона, у власништву инвеститора, на правцу према Параћину.

Сл.1. Шира локација експлоатационог поља

Постојеће коришћење земљишта

Поступајући по Уговору о давању у закуп водног земљишта, бр.5422 од 29.12.2017.године закључује се да је подносилац захтева учествовао на јавном позиву за давање у закуп водног земљишта од стране ЈВП „Србијаводе“Београд испунио захтев из Решења о издавању водних услова и Закона о водама члан 10а,б,в и г. и тиме стекао право за закључење Уговора о закупу водног земљишта у складу са Закона о водама.

а.) Регенеративни капацитет природне средине

Предметна локација на којој се планира експлоатација, представља подручје без великих емитера загађујућих материја, нема индустријских објеката. У близини вршења ископа неће бити објеката у којима ће се обављати производња у ужем смислу.

С обзиром на горе наведених чињеница, очигледно је да животна средина још има довољан регенеративни капацитет на овом локалитету, при релативно малом доприносу „полуаната“, може сама да реагује и да се регенерише без додатних интервентних мера.

б.) Апсорбциони капацитет природне средине

Као што се из предходног поглавља може видети, животна средина има одређени апсорбциони капацитет да прихвати ограничене количине загађујућих материја. Утицај на квалитет животне средине произилази углавном од аеро

загађења, које потиче од моторних возила са некатегорисаног пута, који се налази у близини ове локације.

Овај утицај није лимитирајући нити има посебног значаја при реализацији предметног пројекта.

3. ОПИС КАРАКТЕРИСТИКА ПРОЈЕКТА

НАЗИВ ПРОЈЕКТА : ЕКСПЛОАТАЦИЈА ПЕСКА И ШЉУНКА УЗ ДЕСНУ ОБАЛУ РЕКЕ ВЕЛИКЕ МОРАВЕ, НА ПРИБЛИЖНОЈ СТАЦИОНАЖИ ОД КМ 155+240 ДО КМ 155+510, НА К.П.БР. 860, 861/1, 864, 865, 867/9, 919/3, 918/4, 916 и 915 све у КО Трешњевица, општина Параћин.

а.) ВЕЛИЧИНА ПРОЈЕКТА (СА ОПИСОМ ФИЗИЧКИХ КАРАКТЕРИСТИКА ОБЈЕКТА И ПРОИЗВОДНОГ ПОСТУПКА)

Тенички опис планиране експлоатације шљунка и песка подразумева

- одређивање границе захвата – стационажу
- планиране дубине ископа
- ситуациони план локације
- број запослених и радно време
- материјални биланс

На основу издатих водних услова, извршено је геодетско снимање у зони експлоатације и формирана подлога за дефинисање техничког решења.

Поред елеменат потребних за пројектовање у протоколу о обележавању трасе, дате су и координате и контуре експлоатационог поља положајно и висински. Тако да се може сматрати да се процес експлоатације одвија у самом водотоку на к.п.бр. 860, 861/1, 864, 865, 867/9, 919/3, 918/4, 916 и 915 све у КО Трешњевица, општина Параћин, на стационажи од км 155+240 до км 155+510, по Генералном пројекту уређења Велике Мораве.

Дубина ископа је одређена на основу урађеног подужног профила, водећи рачуна да нивелета ископа се налази изнад линије „талвега“ као услова из решења ЈВП“Србијаводе“.

Према исказницама количина које се могу очекиват уз стални пронос наноса на овој деоници, може се очекивати око 32.000,00 m³.

На локацији ће бити запошљено 3 радника, од којих ће један опслуживати багер са повлачном кашиком и два возача камиона за превоз до сепарације предузећа.

За потребе контроле и надзора биће упошљено 2 чувара са 24-сатним радним временом.

Од објеката на локацији биће постављена камп приколица, за смештај радника и чувара и мобилни WC.

Електрична енергија није потребна, јер се рад на ископу ради само дању, док се чуварску службу користи акумулаторска сијалица.

ТЕХНОЛОШКИ ПРОЦЕС

Експлоатација шљунка из корита водотока, вршиће се класичном методом употребом багера са повлачном кашиком и директним утоваром у возила. Пре експлоатације није потребно вршити ископ муљевитог материјала, јер је шљунак на спруду чист и доброг квалитета.

Ископани материјал се транспортује на депонију инвеститора, која је удаљена око 4,5км од локације за ископ, сепарације и погон за производњу бетона.

Оваквим начином експлоатације корито се шири сукцесивно и враћа у протикајући профил, довољног капацитета да може пропусти предвиђену количину воде.

б.) МОГУЋЕ КУМУЛИРАЊЕ СА ЕФЕКТИМА ДРУГИХ ПРОЈЕКТА

На предметној локацији има сличних делатности, али технолошки процеси немају значајних ефеката по квалитет животне средине тако да ни кумулативни ефекти нису од значаја за даље разматрање.

ц.) КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И ЕНЕРГИЈЕ

Од природних ресурса се користи шљунак и песак природног порекла са спруда у кориту реке Велике Мораве, на којем је идентификовано налазиште. Шљунак као означени материјал за експлоатацију овим начином и са овакве врсте локалитета је обновљив у релативно кратком периоду.

Од енергената се не користи ни електрична енергија јер се експлоатација врши само за време дневне светлости.

д.) СТВАРАЊЕ ОТПАДА (СА ПРОЦЕНОМ ВРСТЕ И КОЛИЧИНЕ ОТПАДНИХ МАТЕРИЈА)

Реализацијом предметног Пројекта не настаје чврсти комунални отпад, нити било која друга врст отпада. На локацији ће бити запошљено само 3 радника на машинама и 2 радника на обезбеђењу. Комунални отпад који ће се генерисати (отпад од хране и пића), радици ће односити у контејнер на локацију товаришта инвеститора удаљеног око 4,5км и даље камионима ЈКП-а на депонију.

е.) ЗАГАЂИВАЊЕ И ИЗАЗИВАЊЕ НЕУГОДНОСТИ (БРСТЕ ЕМИСИЈА КОЈЕ СУ РЕЗУЛТАТ РЕДОВНОГ РАДА ПРОЈЕКТА: загађивање воде, земљишта, ваздуха, емисија буке, вибрација, светлости, непријатних мириса, радијација и сл.)

ЗАГАЂИВАЊЕ ВОДЕ

Загађивање површинских токова активностима на локацији је искључиво у случају акцидентних ситуација, и то процуривањем горива из ангажоване механизације. С обзиром да се ради о свега три радне машине које ће истовремено бити на локацији (багер и два камион), мала је вероватноћа дешавања ових појава.

Обим утицаја па и саме последице удесне ситуације су занемарљиве, чак и у случају удеса. Како су радници који рукују машинама увек присутни у близини машина, увек могу интервенисати у случају акцидента. Загађивање подземних вода је скоро немогуће из разлога што се гориво, потрбно за рад машина складишти само у резервоаре самих машина, а складиште се налази у цистерни на локацији сепарације, која је удаљена око бкм.

ЗАГАЂИВАЊЕ ЗЕМЉИШТА

Из истих разлога који су наведени у оквиру „загађивања воде“ мала је вероватноћа да дође до загађивања земљишта.

ЗАГАЂИВАЊЕ ВАЗДУХА

У редовном раду и активностима, које ће се одвијати на локацији, емисија продуката сагоревања горива у радним машинама је занемарљива у односу на емисију са оближњег регионалног пута .

БУКА И ВИБРАЦИЈА

Бука коју стварају наведене радне машине у једновременом раду, може достићи и 95dB(A) у пуном раду. Међутим овај ниво буке експоненцијално опада са удаљавањем од извора, а с обзиром на велику удаљеност најближе настањених објеката, повећање нивоа буке на микролокалитету није од значаја за окружење.

СВЕТЛОСТ, ТОПЛОТА И РАДИЈАЦИЈА

Емисија светлости, топлоте и радијације се не очекује у редовном раду, као ни у удесним ситуацијама.

4. ПРИКАЗ ГЛАВНИХ АЛТЕРНАТИВА КОЈЕ ЈЕ НОСИЛАЦ ПРОЈЕКТА РАЗМАТРАО

Алтернативе са аспекта погодне локације нису разматране од стране Носиоца пројекта, јер локација припада зони која је управо и предвиђена за експлоатацију минералних сировина.

5. ОПИС ЧИНИЛАЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ КОЈИ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНИ УТИЦАЈУ

СТАНОВНИШТВО

Катастарска површина општине Параћин износи 542 km² и обухвата 34 села у општини: Бошњане, Буљане, Бусиловац, Чепуре, Давидовац, Доња Мутница, Доње Видово, Дреновац, Главница, Голубовац, Горња Мутница, Горње Видово, Извор, Клачевица, Крежбинац, Лебина, Лешје, Мириловац, Плана, Поповац, Поточац, Рашевица, Ратаре, Шалудовац, Шавац, Сикирица, Сињи Вир, Сисевац, Стрижа, Стубица, Својново, Текија, Трешњевица и Забрега.

Општина Параћин, у демографском смислу, прати кретање на нивоу Републике Србије. Наиме, значајну експанзију становништва доживела је током седамдесетих година прошлог века, када је и целокупна друштвена и привредна активност била у експанзији. Током деведесетих је дошло до значајног одлива становништва.

Стопа наталитета је 8,3, а морталитета 16,6. На основу овог податка, евидентирано је смањење броја становника и већи број старијих особа.

Од укупног броја становника (54267), у урбаном делу живи 24573 становника, од којих су Срби 24262, а најбројније националне мањине су Роми којих има 343, док је бројност осталих мањина незнатна или неодређена.

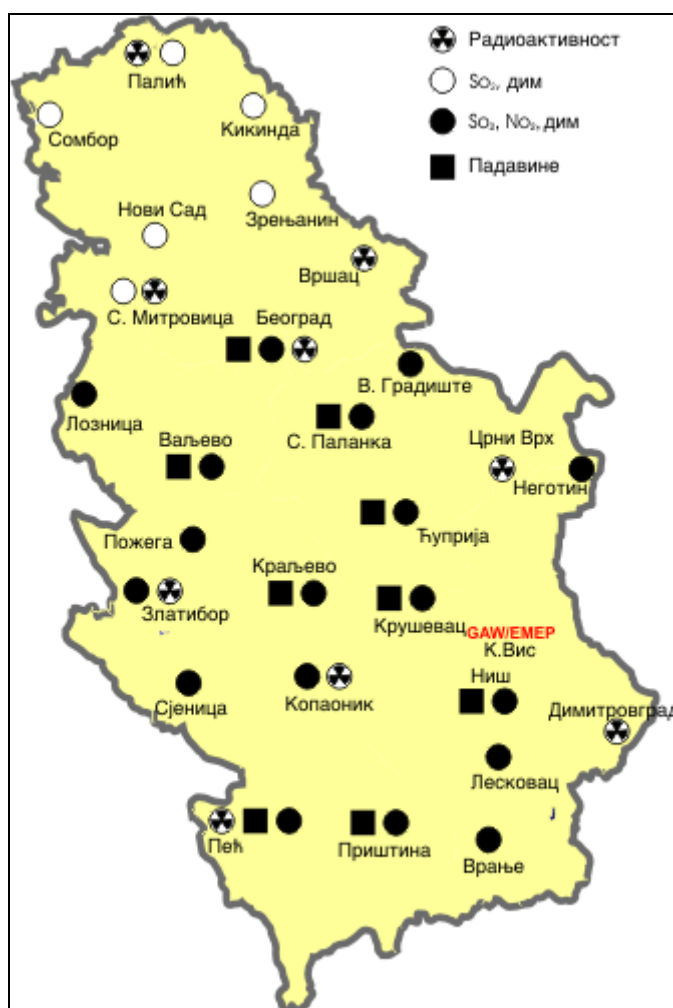
Како постоји знатна удаљеност предметног пројекта од насељеног места, могућност значајнијег утицаја је изузетно мала.

ВАЗДУХ

У Републици Србији, на 18 мерних места, врши се мониторинг квалитета ваздуха мерећи сумпор-диоксид (SO_2), азотове оксиде (NO_x) и чађ. Најближа станица предметној локацији је Ћуприја.

Завод за јавно здравље „Поморавље“ из Ћуприје прати квалитет ваздуха у урбаној средини на два мерна места у коме читава SO_2 и чађ, и хидрометеоролошки завод врши мониторинг квалитета ваздуха мерећи сумпор-диоксид (SO_2), азотове оксиде (NO_x) и чађ на основу 24-часовног узимања узорака.

Постоје планови за развој мреже аутоматских станица за мониторинг квалитета ваздуха на нивоу Републике Србије, која ће садржати 5 Мапа градских станица, 4 приградске станице, 3 станице на саобраћајницама, 10 индустријских станица, 1 сеоску станицу и 1 позадинску ЕМЕП станицу, где постоји реална основа да Ћуприја буде једно од мерних места. Тренутно се не мере аероседименти, ПАУ, тешки метали и приземни озон, као и специфичне загађујуће материје у репрезентативним подручјима, који се мере на најближој мониторинг станици која се налази у Параћину.

Национална мрежа станица за мониторинг ваздуха и падавина

Анализом података добијених на основу испитивања узорака ваздуха из локалне мреже урбаних станица у току 2008.године и првих девет месеци

2009.године и поређењем са прописаним нормативима као и међусобним резултатима може се констатовати следеће:

У току 2008. и 2009.године, на мерним местима није регистрована концентрација сумпордиоксида преко граничне вредности имисије (ГВИ). Просечна средња годишња вредност сумпордиоксида по мерном месту у 2009.години (на основу узорковања за девет месеци у 2009.години) износи $14,28 \mu\text{g}/\text{m}^3$, а у 2008.години била је $5,08 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Просечна средња годишња вредност чађи по мерном месту у 2009.години (на основу узорковања за девет месеци у 2009.години) износи $1,75 \mu\text{g}/\text{m}^3$, према $6,685 \mu\text{g}/\text{m}^3$ у 2008.години.

Средња годишња вредност представља статистичку меру изложености популације и зато се и узима за вредновање степена загађености, односно квалитета ваздуха. Према препорукама Светске Здравствене Организације, као и према Правилнику средња годишња вредност за SO_2 и чађ износи $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, а за азотазотдиоксид $60 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Комбиноване вредности ових загађујућих материја преко $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ утичу на обољење од респираторних болести деце испод 6 година. У анализи средње годишње вредности узети су подаци из 2008. и 2009.године.

Средње годишње вредности: чађ, сумпордиоксид, азотдиоксид.

Средња годишња вредност сумпордиоксида ни на једном мерном месту није била преко ГВИ ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Периодичне (зимске) концентрације сумпордиоксида кретале су се у распону од $7,15 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $9,154 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Средња годишња вредност чађи није прелазила преко ГВИ за годишњи просек. Периодичне зимске концентрације чађи нису биле преко годишње ГВИ од ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$), на једном од два мерна места. Средње годишње вредности чађи кретале су се у распону од $1,36 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $7,76 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Средња годишња вредност сумпордиоксида и чађи и азотдиоксида за општину Ћуприја је од граничне вредности имисије прописане Правилником, за настањена подручја (50 односно $60 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Максимална вредност за сумпордиоксид регистрована је у току априла 2009.године на мерном месту Завода за јавно здравље.

На предметној локацији, загађење ваздуха потиче од сагоревања горива дизел моторима који покрећу багер и два камиона. У редовном раду и активностима, које ће се одвијати на локацији, емисија продуката сагоревања горива у радним машинама је занемарљива у односу на емисију са оближњег некатегорисаног пута.

ВОДЕ

Два главна водотока су Велика Морава и Црница.

Велика Морава (245 км), представља највећи ток Шумадије и Поморавља и, заједно са природним наставком Јужном Моравом, чини највећу реку Србије. Настаје спајањем Јужне Мораве (343 км) и Западне Мораве (295 км) код Сталаћа. Ширина реке се креће од 80 до 250 м, дубина до 10 м, а некада је била пловна до Ћуприје. Протицај веома осцилира – од 24 до 2600 м³/с и, дуж свог тока прима неколике притоке: Каленићка река, Лугомир, Белица, Лепеница, Јасеница, Јовановачка река, Црница, Раваница, Ресава. Велику Мораву одликују и велике количине проноса наноса што је

током њене морфолошке историје довело до издизања долине. У области Великоморавске котлине мерење протицаја врше се на водомерном профилу. Та мерења обавила је водомерна станица Ћуприја за период разматрања 1972-1991. година. Слив Мораве одликује велико колебање притока воде. У месецу априлу, за време највишег водостаја, Великом Моравом протиче и до 100 пута више воде него при најнижим водостајима. Обезбеђена је обострано од изливања великих вода одбрамбеним насипима. У току 20. века је често долазило до изливања Велике Мораве и плавлeње градског језгра општине.

Предметна локација је спруд у кориту реке Велике Мораве, на стационажи од км 152+570 до км 153+150, рачунајући по Генералном пројекту уређења Велике Мораве који је израдио Институт за водопривреду „Јарослав Черни“ на подручју КО Сињи Вир, у општини Параћин.

ЗЕМЉИШТЕ

Параћин лежи у долини Велике Мораве, на њеној источној обали. Терен је углавном равничарски и благо заталасан. Просечна надморска висина у близини самог насеља износи око 128 мнм. Геолошко-морфолошку карактеристику ширег подручја Параћина сачињавају крајњи западни одронци карпатског система и алувијални наноси реке Мораве. Уже подручје Параћина карактеришу творевине периода алувијала, неогена и горњег гликоцена.

Формирање рељефа отпочело је је током неогена и траје до данас. Почетак се везује за тектонске процесе којима је формирана депресија чија је граница од средњег миоцена мигрирала према централним деловима депресије. Доминантну улогу током формирања рељефа, кроз цео квартал има флувијални процес који је дао и основно обележје данашњем рељефу ове морфоструктуре.

Алувијон настао ерозионо-акумулативним радом речног тока. У њему су формиран облици који представљају делове старих корита које је река створила мењајући свој ток. Унутар Параћинско-Јагодинске котлине развијена је речна тераса. Багрданска клисура је епигенетског карактера, пошто се ток реке најпре усекао у језерске седименте, а затим и у подлогу од кристаластих шкриљаца. Алувијалне наслаге, унутар Параћинско-Јагодинске котлине, имају дебљину од 10-14m.

Ширина алувијона има променљив карактер који се може дефинисати на следећи начин: на потезу од Параћина до Јагодине износи 4-5 km, у области Багрданске клисуре ширина алувиона је минимална док је дебљина наслаге 9-10m.

Алувијалне наслаге Велике Мораве састоје се од два хоризонта, који се међусобно знатно разликују по литолошком и гранулометријском саставу. Доњи слој је сачињен од песковитог шљунка, у коме су заступљене грубе, средњезрне и ситнозрне фракције. Дебљина овог хоризонта се креће од 5-18m. Његову подину чине, неогени глиновито-лапоровито-песковити непропусни седименти. Повлатни слој се састоји од алувијалних глина и прашинастих пескова, ређе ситнозрних.

ФЛОРА И ФАУНА

Као последица јаким антропогених утицаја у прошлости, биљни и животињски свет је врло измењен и деградирани. Главни фактори деградационих

утицаја су велика и дуготрајна насељеност територије и коришћење пољопривредног земљишта.

Територија општине Параћина је, у целини гледано, претежно аграрна и густо насељена територија. Природни биљни свет је замењен пољопривредним културама, а преостали део је осиромашен и деградиран. Тако су поремећена и станишта неких животињских врста.

БИЉНИ СВЕТ

1. Дрвеће

Буква, горски јавор, јавор млеч, клен, бели град, грабић, јасика, бреза, бела врба, ива, дивља крушка, дивља трешња, дивља јабука, брест, ситнолисна липа, крупнолисна липа, храст китњак, храст сладун, цер, бели јасен, црни јасен, брдски брест, смрча, црни бор, бели бор, ариш, боровац.

2. Жбунасте врсте

Јоргован, леска, зова, хајдучка опута, курика, глог, дрен, павит.

3. Приземна флора

Дивља ружа, купина, млечика, бели петолист, зечика, сасе, висабаба, процепак, просинац, димњаче, бујад, навала, влашка салата, коприва, хајдучка трава, кантарион, ванилова трава, матичњак, боквица, камилица, оман, валеријана, медвеђи лук, брадавичак, хоћу-нећу, љубичица, јагода, траве.

ЖИВОТИЊСКИ СВЕТ

1. Животиње

Јелен, срна, дивља свиња, вук, лисица, шакал, зец, јазавац, ласица, твор, куне, пух, веверица, кртица, слепо куче, ровчица, јеж.

2. Птице

Јастреб, кобац, орао мишар, ветрушка, кукавица, детлић, пољска јаребица, фазан, гавран, врана, сврака, гугутка, голуб, кос, сеница, славуј, врабац, ластва, бела рода, сова мала, буљина, кукувија.

3. Гмизавци

Шарка, поскок, белоушка, смук, гуштер зидни, гуштер шумски, даждевњак, тритон.

4. Рибе

Беовица, кркуша, бодорка, бабушка, плавац, скобаљ, мрена, деверика, шаран, сом, смуђ, штука, белун, пастрмка, пеш, цверглан, манић, кокељ, црвенперка, чиков.

КЛИМАТСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ СА МЕТЕОРОЛОШКИМ ПОКАЗАТЕЉИМЉА

Климатске одлике формирају географски положај и рељеф, па је за цео регион пресудно што је високим планинама одвојена од изразитих утицаја Срадоземног мора, а широко отворена према панонској низији. Тиме се граде олике умерено континенталне климе са хладним зимама и топлим летима, уз мања одступања, док се у пролеће снажније осећају топлија струјања са југа утичући на брже топлење снега, на пораст водостаја и бржи раст вегетације. Просечна годишња температура износи 11,1°C. Средње месечне температуре ваздуха крећу се од -0,3°C у јануару до 20,8°C у јулу. Такав распоред

температуре условљен је продором хладних ваздушних маса са севера и топлих са југа. Падавине у просеку износе 662 l/m^2 . Средње месечне суме су највеће у јуну (76 l/m^2), а најмање у фебруару ($39,7 \text{ l/m}^2$). Највиша температура у последњих 100 година, на територији општине Туприја, износила је $44,6 \text{ }^\circ\text{C}$ а измерена је 27.јула 2007.године. Најнижа температура у последњих 100 година, на територији општине Параћин, износила је $-27,1 \text{ }^\circ\text{C}$ а измерена је 31.јануара 1987.године.

Ветрови се јављају као стални када проузрокују локалне временске непогоде, или као повремени ако их стварају продори ваздуха из суседних области. Иначе, врло су значајан фактор јер утичу на климатске промене изазивајући разлике у температури, доносећи падавине или сушу. Најчесталије дува северозападни ветар са особином да доноси велике количине падавина под утицајем ваздушних струја са Атланског океана и Јадранског мора. Други по учесталости је југоисточни ветар кошава који стизе преко долине реке Црнице и креће се низводно све до Багрданског теснаца. Долази са Карпатско-Балканских планина услед разлика у ваздушном притиску које настају као резултат високог ваздушног притиска који се образује изнад континенталних области у Украјини и Средоземља где влада низак ваздушни притисак. Током пролећа и лета дува као сув и топао ветар са којим ретко стижу падавине чак и у току зиме, мада доноси сув снег и гради сметове. Трећи по значају је хладни северац нарочито тбог утицај на исушивање тла у периоду вегетације од јула до септембра. Јужни ветар, развигорац, дува током целе године. У рано пролеће може да се нагло јави и да траје дуже изазивајући поплаве.

РЕЛАТИВНА ВЛАЖНОСТ ВАЗДУХА

Параћин је окружен планинама и при различитим температурама овде се ствара језеро топлог и хладног ваздуха. Највлажнији месец је децембар и његова просечна влажност је 83 %. Најсушнији месец је март и његова просечна влажност је 71 %. Ваздушни притисак је променљив. Релативна влажност ваздуха је током дана променљива и креће се у интервалу од 30-80.

ПАДАВИНЕ

У Параћину просечно годишње падне 662 l/m^2 атмосферских талога, при чему највише падне у јуну $76,1 \text{ l/m}^2$ а најмање у фебруару $39,7 \text{ l/m}^2$.

Највећа висина снега забележен на територији општине Параћин је 30.01.1978.године 58 цм.

ОБЛАЧНОСТ И ОСУНЧАВАЊЕ МЕЂУСОБНИ ОДНОС НАВЕДЕНИХ ЧИНИЛАЦА

Укупна годишња сума осунчавања износи 2.068 часова, од тога на период од марта до октобра отпада 1.759 часова или 85% годишње суме, што ово подручје сврстава у област умерене облачности. У децембру је најмање учешће сунчаних часова и износи 55,2, а највеће је у јулу са 294,1 часова.

5. ОПИС МОГУЋИХ ЗНАЧАЈНИХ ШТЕТНИХ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

- Постојање пројекта-неће имати значајних непосредних, посредних, секундарних кумулативних, дугорочних и сталних утицаја на животну средину у редовном раду Пројекта. Ради се о малом захвату, активне површине 7.500m², на којем се истовремено налазе 3 грађевинска возила, са 3+2 запослена радника (2 су радници на чувању комплекса) и са радом у две смене (док траје обданица). Могућ утицај Пројекта је искључиво у удесним ситуацијама-процуривање горива.
- Коришћење природних ресурса-редован рад Пројекта је управо коришћење шљунка који је природни ресурс.
- Емисија загађујућих материја-се у концентрацијама изнад дозвоњених, не очекује у редовном раду Пројекта. На локалитету ће бити, истовремено, ангажовано три грађевинске радне машине (багер и два камион).

6. ОПИС МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА, СМАЊЕЊА ИЛИ ОТКЛАЊАЊА СВАКОГ ЗНАЧАЈНОГ ШТЕТНОГ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Мере заштите од могућег негативног утицаја експлоатације шљунка, представљају најзначајнији део документа, јер омогућавају надлежном инспекцијском органу контролу и надзор над реализацијом пројекта и евентуалну интервенцију у случају непридржавања дефинисаних законских обавеза и мере заштите животне средине од стране Носиоца пројекта.

Мере које су неопходне за спречавање, смањење и отклањање сваког значајнијег штетног утицаја на животну средину могу се класификовати на следеће:

- Мере које су предвиђене законом и другим прописима, нормативима и стандардима за ову врсту делатности и роковима за њихово спровођење;
- Мере које ће се предузети у случају удеса;
- Планове и техничка решења заштите ивотне средине (рециклажа, третман и диспозиција отпадних материја, рекултивација, санација и др.);
- Друге мере које могу утицати на спречавање или смањење штетних утицаја на животну средину.

Мере које су предвиђене законом и другим прописима

Обавеза је Носиоца пројекта да прибави све услове и сагласности надлежних институција, што је учињено у претходном поступку (у прилогу Захтева)

Мере које ће се предузети у случају удеса

- Обавеза је Носиоца пројекта да у случају процуривања горива из радних машина одмах обустави рад машине;
- Обавезно просути садржај прекрити и умешати са песком (ситном фракцијом шљунка);
- Густу смешу горива и адсорбента ставити у метално буре и предати надлежној организацији на даље поступање;
- Обезбедити раднике за стални надзор комплекса;

- Руковаоци машинама морају бити стално присутни уз радну машину док је у погону-док је мотор у раду. Не удаљавати се од машине док је на леру.

Мере које су предвиђене пројектном документацијом

- Максимална дубина ископа багером по пројекту износи око 3.50м

Планови и техничка решења заштите животне средине

- По завршеној експлоатацији и уклањању багера, извршиће се осигурање обале сађењем траве и самоникле врбе.

Друге мере заштите животне средине

Друге мере заштите животне средине су мере које предлажу аутору Захтева и које се морају реализовати у домену управљања животном средином на предметној локацији.

- Обезбедити пластичну канту за одлагање комуналног отпада;
- Комунални отпад односити са комплекса свакодневно, после завршетка радног времена;
- Неопходно је редовно комунално одржавање и чишћење контејнера за смештај радника и комплекса;
- Забрањено је било какво спаљивање отпада (чврстог и течног) на комплексу;
- Обавезно је свакодневно вођење евиденције о ископаном и извезеним количинама отворке и шљунка.

7. ПОДАЦИ О МОГУЋИМ ТЕШКОЋАМА

У току израде овог Захтева, нису констатовани технички недостаци због којих би функционисање Пројекта угрожавало животну средину. Исто тако није утврђено непостојање стручног знања и вештина за пројектовање и примену мера заштите животне средине.

8. ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА И ДРУГА ДОКУМЕНТАЦИЈА

- Закон о планирању и изградњи („Сл.гласник РС,, бр.72/09);
- Закон о заштити животне средине („Сл.гласник РС,, бр.135/04);
- Закон о изменама и допунама Закона о заштити животне средине („Сл.гласник РС,, бр.36/09);
- Закон о заштити природе („Сл.гласник РС,, бр.36/09, 88/10, 1/10 – исправка и 14/2016);
- Закон о водама (број 30/10, 93/12 и 101/16);
- Закон о превозу опасних материја („Сл.лист СФРЈ,, бр.27/90, 45/90, 24/94, 28/96, 21/99, 44/99, 68/02);
- Закон о управљању отпадом („Сл.гласник РС,, бр.36/09);
- Закон о заштити од пожара („Сл.гласник РС,, бр.111/09);
- Закон о безбедности и здрављу на раду („Сл.гласник РС,, бр.101/05);
- Правилник о садржини Студије о процени утицаја на животну средину („Сл.гласник РС,, бр.69/05);
- Правилник о начину поступања са отпаcima који имају својства опасних материја („Сл.гласник РС,, бр.12/95).

П Р И Л О З И

1. Копија плана са листом непокретности бр.953-1/2018-1 од 12.01.2018.год издата од стране Службе за катастар непокретности Параћин.
2. Водни услови издати од стране ЈВП „Србијаводе“ Београд, ВПЦ „Морава“ Ниш, под бр.770/1 од 8.3.2018.год.
3. Мишљење РХМЗ бр.922-І-24/2018 од 5.2.2018.год.
4. Услови заштите природе, издати од стране Завода за заштиту природе, канцеларије у Нишу, бр.020-763/3 од 4.5.2018.године.

Друштво за промет и услуге „ТРАНСКОП“ д.о.о. Параћин

Ред. бр.	Питање	да/не	Да ли ће то имати значајне последице?
1.	Да ли извођење, рад или престанак рада пројекта подразумевају активности које ће проузроковати физичке промене на локацији (топографије, коришћења земљишта, измену водних тела) ?	ДА	Експлоатација речног наноса (песка и шљунка) са спруда у кориту реке Велике Мораве, узрокује физичке промене на локацији.
2.	Да ли извођење или рад пројекта подразумева коришћење природних ресурса, као што су земљиште, воде, материјали или енергија, посебно ресурса који нису обновљиви или који се тешко обезбеђују?	ДА	Природни ресурси који се експлоатишу из корита реке Велике Мораве, припадају обновљивим ресурсима.
3.	Да ли пројекат подразумева коришћење, складиштење, транспорт, руковање или производњу материја или материјала који могу бити штетни по људско здравље или животну средину, или који могу изазвати забринутост због постојећих или потенцијалних ризика по људско здравље?	НЕ	Пројекат подразумева експлоатацију минералних сировина поступком багеровања, што је механичка технолошка операција.
4.	Да ли ће на пројекту током извођења, рада или по престанку рада настајати чврсти отпад?	ДА	Обављањем предметне делатности настаје чврсти отпад и извозиће се возилима ЈКП Параћина.
5.	Да ли ће на пројекту долазити до испуштања загађујућих материја или било каквих опасних, отровних или непријатних материја у ваздуху?	ДА	Обављањем активности експлоатације речног наноса, емитују се издувни гасови који настају сагоревањем дизел горива у дизел мотору који покреће багер.
6.	Да ли ће пројекат проузроковати буку и вибрације, испуштање светлости, топлотне енергије или електромагнетног зрачења?	ДА	Очекује се повећани ниво буке од рада дизел мотора током рада багера на ископу песка и шљунка. Повећаних вибрација, светлости, топлоте и електромагнетног зрачења, нема.

7.	Да ли пројекат доводи до ризика од контаминације земљишта или воде испуштеним загађујућим материјама на тло или у површинске или подземне воде?	НЕ	Пројекат не предвиђа било каквог испуштања загађујућих материја у површинске воде или тло, искључиво у случају акцидента-процуривања течних горива из резервоара наведене механизације.
8.	Да ли ће током извођења или рада пројекта постојати било какав ризик од удеса, који може угрозити људско здравље или животну средину?	ДА	Генерално, ризик од удеса увек постоји. Угрожавање људског здравља, загађивање земљишта и подземних вода, активностима при експлоатацији речног наноса је могуће. Али на градилишту постоји метална бурад са сорбентом који ће се при евентуалном исцуривању прикупити и предати овлашћеном оператеру за ову врсту отпада.
9.	Да ли ће Пројекат довести до социјалних промена, на пример у демографском смислу, традиционалном начину живота, запошљавању?	НЕ	
10.	Да ли постоје било који други фактори које треба анализирати, као што је развој који ће уследити, који би могли довести до последица по животну средину или до кумулативних утицаја са другим постојећим или планираним активностима на локацији?	НЕ	
11.	Да ли има подручја на локацији или у близини локације, заштићених по међународним или домаћим прописима због својих еколошких, пејзажних, културних или других вредности, која могу бити захваћена утицајем пројекта?	НЕ	

12.	Да ли има подручја на локацији или у близини локације, важних и осетљивих због еколошких разлога, на пример мочваре, водотоци или друга водна тела, планинска или шумска подручја, која могу бити загађена извођењем пројекта?	НЕ	Река Велика Морава је једино површинско водно тело у близини локације где се изводе радови, у складу са Водним условима Републичке дирекције за воде.
13.	Да ли има подручја на локацији или у близини локације која користе заштићене, важне и осетљиве врсте фауне и флоре (на пример за насељавање, лежење, одрастање, одмарање, презимљавање и миграцију) а која могу бити загађене реализацијом пројекта?	НЕ	
14.	Да ли на локацији или у близини локације постоје површинске или подземне воде, које могу бити захваћене утицајем пројекта?	НЕ	Река Велика Морава је једино површинско водно тело у близини локације, али предузетим мерама спречава се негативан утицај пројекта на исту.
15.	Да ли на локацији или у близини локације постоје подручја или природни облици високе амбијенталне вредности који могу бити захваћени утицајем пројекта?	НЕ	
16.	Да ли на локацији или у близини локације постоје путни правци или објекти који се користе за рекреацију, или други објекти, који могу бити захваћени утицајем пројекта?	НЕ	
17.	Да ли на локацији или у близини локације постоје транспортни правци који могу бити загушени или који проузрокују проблеме по животну средину, а који могу бити захваћени утицајем пројекта?	НЕ	
18.	Да ли се пројекат налази на локацији на којој ће вероватно бити видљив великом броју људи?	НЕ	

19.	Да ли на локацији или у близини локације има подручја или места од историјског и културног значаја која могу бити захваћена утицајем пројекта?	НЕ	
20.	Да ли се пројекат налази на локацији у претходном неразвијеном подручју које ће због тога претрпети губитак зелених површина?	НЕ	Предметна локација се налази у кориту реке Велике Мораве .
21.	Да ли се на локацији или у близини локације пројекта користи земљиште, на пример за куће, вртове, друге приватне намене, индустријске или трговачке активности, рекреацију, као јавни отворени простор, за јавне објекте, пољопривредну производњу, за шуме, туризам, рударске или друге активности које које могу бити захваћене утицајем пројекта?	НЕ	Локација представља простор у кориту за велику воду у коме је према Закону о водама („Сл.гл. РС „ бр. 30/10, 93/12 и 101/16) забрањена изградња објеката: кућа, индустријских или трговачких објеката, осим за рекреацију, или као јавни отворени простор
22.	Да ли за локацију или околину локације постоје планови за будуће коришћење земљишта које може бити захваћено утицајем пројекта?	НЕ	
23.	Да ли на локацији или у близини локације постоје подручја са великом густином насељености или изграђености, која могу бити захваћена утицајем пројекта?	НЕ	
24.	Да ли се на локацији или у близини локације има подручја заузетих специфичним (осетљивим) коришћењима земљишта, на пример болнице, школе, верски објекти, јавни објекти који могу бити захваћени утицајем пројекта?	НЕ	

25.	Да ли на локацији или у близини локације има подручја са важним, високо квалитетним или ретким ресурсима (на пример подземне воде, површинске воде, шуме, пољопривредна, риболовна, ловна и друга подручја, заштићена природна добра, минералне сировине и др.) која могу бити који могу бити захваћени утицајем пројекта?	НЕ	
26.	Да ли на локацији или у близини локације има подручја која већ трпе загађења или штету на животној средини (на пример где су постојећи правни нормативи животне средине пређени), која могу бити захваћена утицајем пројекта?	НЕ	
27.	Да ли је локација пројекта угрожена земљотресима, слегањем земљишта, клизиштима, ерозијом, поплавама или повратним климатским условима (на пример температурним разликама, маглом, јаким ветровима) које могу довести до проузроковања проблема у животној средини од стране пројекта?	НЕ	Радови се изводе у периоду малих вода, када не постоји опасност од поплава.

ПРЕДУЗЕЋЕ
„ТРАНСКОП“ Параћин

Директор: Горан Радисављевић
ул. Шумадијска бб 35250 Параћин
035/568 362